European Union Kosovo

ERAC
EQUAL RIGHTS FOR ALL COALITION

ZASTUPLJENOST ZAJEDNICE KOSOVSKIH SRBA U SLOBODNIM PRAVNIM PROFESIJAMA NA KOSOVU

Priznanja
Članovi Koalicije zahvaljuju ispitanicima iz različitih institucija i organizacija na njihovoj spremnosti da učestvuju i pruže neprocenjive informacije i podatke za ovaj izvještaj.

Vodeća NVO za objavljivanje Izveštaja
ECMI Kosovo (www.ecmikosovo.org)
ECMI Kosovo je glavna nevladina organizacija koja se bavi pitanjima manjina na Kosovu, sa sveobuhvatnim ciljem razvoja inkluzivnih, reprezentativnih, institucija koje su osetljive prema zajednicama koje podržavaju stabilno multietničko Kosovo. ECMI Kosovo doprinosi razvoju, jačanju i sprovođenju relevantnih zakona, podržava institucionalizaciju vladinih tela povezanih sa zajednicama i povećava kapacitete aktera civilnog društva i vlade da se međusobno angažuju na konstruktivan i održiv način.

Str. Nëna Terezë Nr. 20, Apt. 5,
10000 Prishtinë/Priština, Kosovo,
Tel. +383 (0) 38 224 473

Str. Kralja Petra 183a
38220 Mitrovica/Mitrovicë North, Kosovo

Koalicija Jednaka prava za sve
ERAC okuplja sedam (7) nevladinih organizacija koje rade u oblasti ***vladavine prava*** i ***osnovnih prava*** koje će raditi zajedno sa još ***devetnaest (19) nevladinih organizacija koje se bave osnovnim problemima***, sa posebnim fokusom na uspostavljanje održive mreže nevladinih organizacija koje su aktivne u zaštiti i promociji osnovnih prava ugroženih i / ili marginalizovanih grupa. Poseban fokus projekta su sledeće grupe: ***sve manjinske zajednice*** na Kosovu, ***žene, omladina*** i ***LGBT zajednica***. Iako rade na sličnim temama i pitanjima, ove NVO su često podeljene na osnovu određenih ciljnih grupa s kojima rade ili regije u kojoj su aktivne. Uspostavljanjem strukturne saradnje između odabranih NVO-a i pružanjem formalnih mogućnosti za kontinuirano učenje, akcija generiše razmenu znanja i iskustava između NVO-a, jača njihove kapacitete za zastupanje sa relevantnim centralnim i opštinskim institucijama i povećava njihovu vidljivost.

Članovi ERAC-a su sledeće organizacije:
- Evropski centar za pitanja manjina Kosovo - lider Koalicije;
- Centar za razvoj socijalnih grupa - član Koalicije;
- Centar za ravnopravnost i slobodu LGBT zajednice na Kosovu - član Koalicije;
- Kosovski centar za rodne studije - član Koalicije;
- Inicijativa mladih za ljudska prava - član Koalicije;
- Kosovo Glocal - član Koalicije;
- Centar za pravnu pomoć i regionalni razvoj - član Koalicije.

Odricanje od odgovornosti
Ova publikacija je izrađena uz finansijsku podršku Evropske unije. Sadržaj ove publikacije je isključiva odgovornost ECMI-a Kosovo i ni na koji način se ne može smatrati da odražava stavove Evropske unije.

Autorsko pravo
© Koalicija za jednaka prava za sve (ERAC), april 2019. Sva prava zadržana. Nijedan deo ove publikacije ne može se reprodukovati, čuvati u sistemu za preuzimanje ili prenositi u bilo kom obliku ili bilo kojim sredstvima, elektronskim, mehaničkim, fotokopiranjem, snimanjem ili na drugi način, bez prethodne dozvole ERAC-a.

ZASTUPLJENOST ZAJEDNICE KOSOVSKIH SRBA U SLOBODNIM PRAVNIM PROFESIJAMA NA KOSOVU

OSNOVNE INFORMACIJE

Na Kosovu postoji pet slobodnih pravnih profesija, poput advokata, javnih beležnika, privatnih izvršilaca, posrednika i stečajnih upravnika. Ove profesije reguliše vlada, odnosno Ministarstvo pravde (MP). MP je odgovorno za izradu neophodnih zakona za regulisanje ovih profesija i igra ključnu ulogu u osiguravanju funkcionalnosti sistema pravnih profesija.

Dužnosti i odgovornosti Ministarstva pravde (Odeljenje za slobodne pravne profesije) koje se odnosi na četiri od pet slobodnih pravnih profesija (SPP), naime, javni beležnici, privatni izvršitelji, posrednici i stečajni upravnici treba da predlože, izrade nacrte i obezbede primenu zakonodavstva u oblasti beležništva, izvršenja, sudske prakse (pravosudni ispit), posredovanja i stečaja u saradnji sa relevantnim institucijama. MP je takođe odgovorno za licenciranje i nadgledanje (nadzor) rada javnih beležnika, privatnih izvršitelja, posrednika i stečajnih upravnika; da pripremi analitičke izveštaje, kao i da pruži informacije o radu javnih beležnika, privatnih izvršitelja (PI) i posrednika; da pruži podršku u pripremi priručnika i standarda od strane Komore javnih beležnika i Komore privatnih izvršitelja; da pruži administrativnu podršku komisijama za ispitivanje i izdavanje dozvola za beležnike, PI-e, zamenike PI-a i posrednike. Ostale nadležnosti u vezi sa nadgledanjem uključuju pripremu dokumentacije o preispitivanju zahteva u skladu sa relevantnim zakonodavstvom; da vode registar javnih beležnika, PI-a i zamenika PI-a, posrednika i stečajnih upravnika; kao i vođenje evidencije o licima koja su položila javni beležnički ispit i ispit za PI-a, vođenje evidencije o kandidatima koji su se prijavili za polaganje pravosudnog ispita i kandidatima koji su položili pravosudni ispit, smatrajući da je pravosudni ispit potreban i za profesije pravnika i PI-a.[1]

Osim toga, u skladu sa izmenjenom Uredbom Vlade o unutrašnjoj organizaciji MP[2] pri Ministarstvu pravde biće osnovano novo odeljenje, odnosno Odeljenje za nadzor zakonitosti rada privatnih izvršitelja, javnih beležnika i posrednika. Obaveze i odgovornosti ovog odeljenja su sledeće: I. vrši nadzor nad zakonitošću rada privatnih izvršitelja, javnih beležnika i posrednika u skladu sa Zakonom o izvršnom postupku, Zakonom o beležništvu i Zakonom o posredovanju;

[1] Uredba GRK – br. 31/2013 o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva pravde, usvojena je na 156 sastanku Vlade Kosovo sa rešenjem br. 01/156 datum 13.11.2013 https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspk?ActID=10360 , Uredba Grk - br.12 / 2018 o izmeni i dopuni Uredbe Grk-Br. 31/2013 o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva pravde https://md.rks-gov.net/desk/inc/media/C9444161-1189-4794-AEEA-A69F-D0181A19.pdf

[2] Uredba GRK - br.12 / 2018 o izmenama i dopunama Uredbe GRK-br. 31/2013 o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva pravde https://md.rks-gov.net/desk/inc/media/C9444161-1189-4794-AEEA-A69F-D0181A19.pdf

II. priprema zapisnike o sprovođenju nadzora nad zakonitošću rada besplatnih pravnih profesija; III. priprema izveštaj i daje preporuke u vezi sa sprovođenjem nadzora zakonitosti rada besplatnih pravnih profesija; IV. obavlja druge dužnosti u skladu sa važećim zakonodavstvom ". Nadgledanje zakonitosti rada ove tri slobodne pravne profesije vršiće se u skladu sa Zakonom o izvršnom postupku, Zakonom o beležništvu i Zakonom o posredovanju i njihovim relevantnim podzakonskim aktima.

Javni beležnici

Javna služba beležnika je javna usluga koju vrše javni beležnici po licenci ministra pravde u skladu sa odredbama Zakona o beležništvu[3]. Ovim zakonom su regulisani organizacija i kriterijumi za vršenje dužnosti javnog beležnika, vođenje javnog beležničkog ispitivanja, utvrđivanje nadležnosti javnog beležnika i druga pitanja koja se odnose na vršenje dužnosti javnog beležnika na teritoriji Kosovo. Javni beležnici su nezavisni i nepristrasni u vršenju usluga javnog beležnika i u obavljanju funkcija javnog beležnika koje su propisane zakonom.

Po imenovanju od strane ministra pravde, beležnik je u skladu sa članom 10. ovog zakona dužan da položi zakletvu pred ministrom, predsednikom Vrhovnog suda i predsednikom Komore. Nakon polaganja zakletve, lice koje ovlasti ministar predaje beležniku rešenje o licenciranju (primerak se šalje Komori). Sadržaj i obrazac rešenja o licenciranju utvrđuje ministar. Ministarstvo i Komora vode evidenciju[4] o svim licenciranim javnim beležnicima. Na osnovu podataka Komore za javne beležnike, trenutni ukupni broj javnih beležnika na Kosovu je sedamdeset (70), od čega samo jedan (1) javni beležnik pripada srpskoj zajednici na Kosovu. Vrlo mala zastupljenost kosovskih Srba u ovoj profesiji onemogućava pristup pravdi za ovu zajednicu.

U julu 2019. godine Ministarstvo pravde u medijskoj komunikaciji je primetilo da će, kako je predviđeno novim Zakonom o beležništvu, koji je stupio na snagu početkom 2018. godine[5] pokrenuti postupak regrutacije javnih beležnika. Ministarstvo je takođe dodalo da bi se u cilju prevazilaženja trenutnih izazova novim Zakonom o beležništvu, između ostalog, povećao broj javnih beležnika prema novoj formuli gde je 1 javni beležnik na 10 hiljada stanovnika.[6] Kao rezultat ovog procesa, otvoren je javni konkurs za odabir javnih beležnika, gde je Ministarstvo otvorilo 79 slobodnih radnih mesta za javne beležnike, a među njima se nalaze i nevećinske opštine.[7] Nadamo se da će ovo povećati broj javnih beležnika kosovskih Srba i poboljšati pristup pravdi.

---

[3] Zakon br. 06 / L –010 o Službenom glasniku za javne beležnike Kosovo / br. 23 / 26. decembra 2018 https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=18334

[4] Registar javnih beležnika http://noteria-ks.org/noteret/

[5] Zakon br. 06 / L –010 o Službenom glasniku za javne beležnike Kosovo / br. 23 / 26. decembra 2018,Pristinahttps://md.rks-gov.net/desk/inc/media/20765567-A382-4FED-A7CD-AB9ED5A1E0F9.pdf

[6] https://md.rks-gov.net/page.aspx?id=1,15,2047

[7] Odluke Ministarstva Pravde o javnim beležnicima https://md.rks-gov.net/page.aspx?id=1,42

Privatni izvršitelji

Sistem privatnog izvršenja regulisan je Zakonom o izvršnom postupku[8]. Privatne izvršitelje (PI) i Komoru PI-a nadgleda Ministarstvo pravde za slobodne pravne profesije Ministarstva pravde. Legalnost rada PI-a nadgleda Odeljenje MP radi nadzora zakonitosti rada javnih beležnika, PI-a i posrednika. Prema ovom zakonu, „privatni izvršitelj" je fizičko lice koje imenuje ministar pravde za teritoriju Osnovnog suda za sprovođenje javnih ovlašćenja poverenih za obavljanje dozvoljenih izvršenja i izvršavanje izvršnih radnji. Izvršitelj je nezavisan i obavlja funkcije samo u skladu sa zakonom. Sedište privatnog izvršioca nalazi se na teritoriji Osnovnog suda za koji je imenovan.

Da bi ova usluga bila konkurentna i kvalitativna, broj privatnih izvršitelja određuje ministar u skladu sa odredbama Zakona o izvršnom postupku. Na teritoriji Osnovnog suda, položaj privatnog izvršitelja je po pravilu određen na dvadeset i pet hiljada (25.000) stanovnika. Prema podacima koje je objavila Komora[9], i podacima koje je objavilo Ministarstvo[10], ukupan broj privatnih izvršitelja na Kosovu je četrdeset dva (42). Trenutno nema članova zajednice kosovskih Srba zastupljenih u ovoj profesiji. Ovo samo pokazuje da kosovska vlada mora više raditi na tome da se obrati ovoj zajednici i obezbedi da budu deo sistema.

[8] Zakon br. 04 / L-139 o izvršnom postupku Službeni list Kosovo / br. 3 / 31. januara2013 https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspk?ActID=2870 , izmenjen i dopunjen u 2017. godini sa Zakonom br. 05 / L-118 o izmeni i dopuni Zakona br. 04 / L-139 o izvršnom postupku https://md.rks-gov.net/desk/inc/media/69AEC87B-6E47-4CC0-A103-50E80C37011E.pdf

[9] Registar privatnih izvršitelja pri Komori privatnih izvršitelja http://opk-rks.org/permbaruesit/#1500369839294-b52c003d-3935

[10] Registar privatnih izvršitelja Ministarstva pravde https://md.rks-gov.net/desk/inc/media/988243B5-9ABF-45CA-B3DB-7F53A905C237.pdf

Posrednici

Zakon o posrednicima[11] reguliše funkcionisanje, postupak i organizaciju posredovanja, kao i prava, dužnosti i odgovornosti posrednika kako bi se olakšao pristup alternativnom rešavanju neslaganja i sporova i unapredilo njihovo prijateljsko rešenje. Po zakonu, „posrednik" je treće lice koje je nepristrasno i ima dozvolu Ministarstva pravde, a koje je odlučilo da posreduje između strana u cilju rešavanja sporova, u skladu sa principima za posredovanje. Ministar pravde odgovoran je za sertifikaciju posrednika. Ministarstvo pravde i Komora za posrednike vode javni registar[12] svih licenciranih posrednika na Kosovu. Prema objavljenom registru, ukupan broj posrednika koji rade na teritoriji Kosovo je sto osamdeset i devet (189), od čega su devetnaest (19) pripadnici zajednice kosovskih Srba.

Stečajni upravnici

Kriterijumi za administratore nadležnosti su navedeni u članu 86 Zakona o stečaju[13]. Prema poglavlju VII Zakona o stečaju, upravnici su lica koja su imenovana kao predstavnici stečajne imovine. MP vodi registar stečajnih upravnika. Ukupan broj stečajnih upravnika na teritoriji Kosovo je osamnaest (18), a nema članova zajednice kosovskih Srba zastupljenih u ovoj profesiji.

[11] Zakon br.6 / L –009 o Službenom glasniku Kosovo o posredovanju / br. 14/20 avgusta 2018 https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=17769

[12] Registar posrednika u Ministarstvu pravde https://md.rks-gov.net/desk/inc/media/0284D2EC-42BD-43DC-AE73-76C1DC8E74DC.pdf

[13] Zakon br. 05 / L - 083 o stečaju Službeni glasnik Kosova / br. 23/7 jula 2016 https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=12664

Pravnici

Zakon o advokaturi[14] reguliše uslove za sprovođenje zakona, prava, obaveza i odgovornosti advokata i praktičara, kao i organizaciju i rad Advokatske komore Kosova. Prema ovom zakonu, advokatom se smatra osoba koja je registrovana u Komori, koja je položila zakletvu i bavi se zakonom. Prema objavljenom registru Komore [15] na njihovoj veb stranici ukupan broj advokata na Kosovu je devetsto osamnaest (918), od kojih su trideset (32) članovi zajednice kosovskih Srba.

Uzroci i pitanja nedovoljne zastupljenosti kosovskih Srba u pravnim profesijama na Kosovu

Kosovski Srbi su nedovoljno zastupljeni u ovih pet pravnih profesija na Kosovu u različitoj meri. Ova mala zastupljenost se ne može pripisati jednom posebnom faktoru, već određenom broju faktora pojedinačno za svaku profesiju. Ipak, sveobuhvatna pitanja koja utiču se mogu prepoznati u svim profesijama.

Prema Kosovskoj advokatskoj komori, samoupravna organizacija kosovskih pravnika osnovana Zakonom o advokaturi i drugoj pravnoj pomoći, od 918 pravnika na Kosovu, 25 su kosovski Srbi. [16] Iako taj broj nije zanemarljiv, ukazuje na nedovoljnu zastupljenost srpske zajednice na Kosovu, za koju se procenjuje da predstavlja oko 7,8% ukupnog stanovništva Kosova. Ipak, pravosudni ispit za kvalifikaciju advokata na Kosovu drži objektivni standard bez obzira na etničku pripadnost ili slično. Stoga su faktori za manje učešće kosovskih Srba kao advokata indirektniji.

Glavna svrha Advokatske komore Kosova je da promoviše vladavinu zakona na Kosovu i podrži proces reformi. Smatra se glasom za pravnu profesiju i kontinuirano

[14] Zakon br.04 / L-193 o advokatskoj komori Službeni list Kosovo / br. 20/31. Maja 2013. godine https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=8673
[15] Registar pravnika na veb stranici Advokatske komore Kosova http://www.oak-ks.org/sq/lista-e-avokateve
[16] Intervju sa Florimom Shefketijem, izvršnim direktorom Advokatske komore, dana 08/04/2019

sledi misiju unapređenja pravde. Ranije je realizovala projekte u koordinaciji sa Organizacijom za evropsku bezbednost i saradnju (OEBS) stvarajući praksu za pripravnike za studente prava iz manjinskih zajednica, a Asocijacija je poslednjih godina preuzela nekoliko pripravnika kosovskih Srba.

Ne postoji zakonska prepreka koja bi na neki način sprečila članove marginalizovanih zajednica da se prijave i polože pravosudni ispit. Pitanje bi trebalo da bude nedostatak interesovanja ili spoljnih faktora koji utiču na građane da se prijave ili nastave ovu karijeru. Advokatska komora Kosova sarađivala je sa OEBS-om organizovanjem tranzicija za pripravnike kako bi ih profesionalno pripremali da postanu advokati. Ove programske obuke pogodile su tri generacije stažista. Šef Advokatske komore Kosova kaže da su imali pripravnike koji su pripadali zajednici kosovskih Srba. Štaviše, Advokatska komora Kosova ima stalni Komitet za zajednice koji je u potpunosti funkcionalan. Preporuke bi uključivale informativne i ohrabrujuće događaje na kojima bi građani i članovi zajednica mogli da steknu znanje o profesiji. Šef Advokatske komore je izjavio da uz pravilno finansiranje mogu razviti programe obuke koji će prihvatiti sve koji su zainteresovani da postanu advokati, za koje se mogu prijaviti i postati deo njih. [17]

Nakon razgovora sa advokatom kosovskih Srba u Mitrovici, istaknuta je prepreka u tome što Komisija za verifikaciju diploma isključuje sve diplomce pravnih fakulteta u Srbiji i kao takvi ne mogu dobiti sertifikat ili se prijaviti za posao na Kosovu. Čini se da neadekvatna zastupljenost kosovskih Srba u pravnim profesijama dalje utiče i na emigracija mladih koji žive na Kosovu.

Direktor Komore privatnih izvršenja na Kosovu smatra da, ako bi u gradovima bilo više privatnih izvršitelja sa = većim procentom članova zajednice kosovskih Srba, to bi doprinelo većem pristupu pravdi i boljoj podeli rada po opštinama. Komora je radila zajedno sa „Projektom slobodnih pravnih profesija" koji finansira EU[18] na uvođenju pravnih profesija i podsticanju građana da se uključe u ove profesije sprovodeći kampanje za podizanje svesti u Mitrovici i Zubinom Potoku. Tokom ovih informativnih poseta, činilo se da postoji interesovanje građana, ali do sada Komora privatnih izvršitelja nije primila nijednu prijavu od članova zajednice kosovskih Srba. Preporučio je lokalnoj samoupravi da se više uključi u obrazovanje građana o važnosti ovih profesija, što bi očigledno dovelo do poboljšanih usluga koje pružaju privatni izvršitelji.[19]

[17] Intervju sa Florimom Shefketijem, izvršnim direktorom Advokatske komore, dana 08/04/2019

[18] Početak našeg projekta: Podrška slobodnim pravnim profesijama i Advokatska komora na Kosovu https://www.bseurope.com/about-us/our-group/kick-our-project-support-free-legal-professions-and-bar-association-kosovo

[19] Intervju sa Arbenom Gashijem, izvršnim direktorom Komore privatnih izvršitelja, dana 25/04/2019

UTICAJ

Uticaj slabe zastupljenosti Srba u pravnim profesijama na Kosovu je značajan. U celini, to odražava nedostatak učešća zajednice u javnom životu Kosova, ostavljajući je daljoj marginalizaciji i segregaciji. Ovo je navedeno u razgovorima sa različitim zainteresovanim stranama.

Ova marginalizacija takođe može ubrzati proces iseljavanja mladih Srba sa Kosova; bez izgleda za zapošljavanje i sve veće marginalizacije, povećava se podsticaj za prelazak u Srbiju ili druge zemlje.

O ovom pitanju treba da postoji inkluzivnije rešenje koje bi vodili mladi.

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Osim podataka, intervjui su vođeni i sa Komorom privatnih izvršitelja Kosova i Advokatskom komorom Kosova. Ministarstvo pravde nije odgovorilo na naše zahteve. Pored toga, članovi zajednice kosovskih Srba su intervjuisani.

Kosovo je multietničko društvo i ta raznolikost kosovskog društva trebalo bi da se odrazi na sve sektore i profesije. To bi trebao biti cilj, i iako je pred njima još dug put, trebalo bi preduzeti intervencije kako bi se ovo pitanje rešilo u kratkom roku. Politike i zakoni na Kosovu uključuju sve građane Kosova, ali, nažalost, implementacija je loša. Otkrili smo da je zbog mnogih izazova zajednica kosovskih Srba ozbiljno nedovoljno zastupljena u slobodnim kosovskim pravnim profesijama. Postoje mnogi razlozi zašto je ovo problem, uključujući i jezičke barijere koja je jedna od najozbiljnijih prepreka za pristup pravdi.

Vlada Kosova zajedno sa civilnim društvom treba da sarađuje na izradi plana za uključivanje zajednice kosovskih Srba i drugih manjinskih zajednica u sve profesije, uključujući i slobodne pravne profesije. U međuvremenu, relevantne zainteresovane strane treba da preduzmu proaktivne mere za podsticanje i negovanje učešća kosovskih Srba unutar zajednica. Zbog toga se mogu preporučiti sledeće konkretne aktivnosti:

- Podizanje svesti o važnosti primene Zakona o upotrebi jezika na Kosovu. Osim toga, trebalo bi da postoji bolje planiranje i potrošnja za njegovo sprovođenje.
- Priznavanje diploma trebalo bi da bude istaknutije pitanje i da se o njemu razgovara čak i na svim nivoima.
- Stvaranje mogućnosti stažiranja i zajedništva koje pružaju profesionalni rast i profesionalno iskustvo mladim i budućim pravnicima kako bi oni mogli položiti

ispit iz sudske prakse. S druge strane, to bi ih podstaklo da razmatraju i druge javne profesije, poput javnih beležnika, privatnih izvršitelja, posrednika i stečajnih upravnika. Treba više dosezati do korisnika i pružiti besplatnu obuku nedavnim diplomcima iz zajednice kosovskih Srba, kao i drugim nevećinskim zajednicama zainteresovanim da nastave karijeru i integrišu se u kosovsku radnu snagu i društvo.

- Pitanje jezika je izazov unutar zakonodavnog okvira. Izrada zakona i politika na Kosovu vrši se na oba zvanična jezika. Ipak, kvalitet prevoda nije isti. Postoje odstupanja između obe verzije, a ponekad su i članci u suprotnosti. Potrebno je uložiti više napora i resursa kako bi se osiguralo da ne dođe do sukoba u zakonu.

S obzirom na to da je jezik bio i da će i dalje biti izazov na Kosovu, mora da postoji određena analiza kako da se podstaknu i kosovski Albanci i kosovski Srbi da uče jezik jedni druge. Za prevazilaženje jezičke barijere će trebati vremena, i zato je potrebno da to bude prioritet i da se tretira ozbiljnije. Sve treba ohrabriti da koriste i govore svoj jezik, ali u isto vreme treba da postoji mogućnost da uče jezik jedni drugih, jer bi to dovelo do funkcionalnog multietničkog društva.

FUSNOTA

- Skupština Kosova, 26. decembra 2018. godine, Zakon br. 06 / L –010 o beležništvu, Službeni list Kosovo / br. 23, https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=18334
- Skupština Kosova, 13. novembar 2013. godine, Uredba GRK-br. 31/2013 o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva pravde, usvojena je na 156 sastanku vlade Kosovo sa rešenjem br. 01/156, https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=10360,
- Skupština Kosova, 2013, Uredba Grk - br.12 / 2018 o izmeni i dopuni Uredbe Grk-br. 31/2013 o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva pravde, https://md.rks-gov.net/desk/inc/media/C9444161-1189-4794-AEEA-A69FD0181A19.pdf
- Skupština Kosova, 31. januara 2013., Zakon br. 04 / L-139 o izvršnom postupku Službeni list Kosovo / br. 3 /, https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspk?ActID=2870 , izmenjen i dopunjen 2017. godine Zakonom br. 05 / L-118 o izmeni i dopuni Zakona br. 04 / L-139 o izvršnom postupku, https://md.rks-gov.net/desk/inc/media/69AEC87B-6E47-4CC0-A103-50E80C37011E.pdf
- Skupština Kosova, 20. avgusta 2018., Zakon br.06 / L –009 o posredovanju u Službenom glasniku Kosovo / br. 14 /, https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=17769
- Skupština Kosova, 7. jula 2016, Zakon br 05 / L- - 083 o stečaju / br 23 /, https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=12664
- Skupština Kosova, 31. maja 2013. godine, ZAKON br. 04 / L-193 O advokatskoj komori https://gzk.rks-gov.net/OfficialGazetteDetail.aspx?GZID=187

- Skupština Kosova, 31. maj 2013., Zakon br.04 / L-193 o advokatskoj komori / br. 20 /, https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=8673
- Intervju sa Florimom Shefketijem, izvršnim direktorom Advokatske komore, 08/04/2019
- Intervju sa Arbenom Gashijem, izvršnim direktorom komora privatnih izvršitelja, dana 25/04/2019
- Član konsultantske grupe GOPA, B&S, 22.11.2016., Početak našeg projekta: Podrška slobodnim pravnim profesijama i Advokatskoj komori na Kosovu, https://www.bseurope.com/about-us/our-group/kick-our-project-support-free-legal-professions-and-bar-association-kosovo

- Ministarstvo pravde Kosova, 6. juna 2017, registar posrednika na Kosovu, https://md.rks-gov.net/desk/inc/media/0284D2EC-42BD-43DC-AE73-76C1DC8E74DC.pdf
- Ministarstvo pravde Kosova, 26. juna 2018., registar privatnih izvršitelja, https://md.rks-gov.net/desk/inc/media/988243B5-9ABF-45CA-B3DB-7F53A905C237.pdf
- Ministarstvo pravde, odluke Ministarstva o javnim beležnicima, https://md.rks-gov.net/page.aspx?id=1,42

European Union Kosovo

ERAC
EQUAL RIGHTS FOR ALL COALITION